

Slovenska freska pomanjkanja in lakote

Lakote in pomanjkanje: slovenski primer. Uredila Mojca Šorn. Ljubljana: Inštitut za novejšo zgodovino, 2018. 299 strani. (Zbirka Vpogledi; 20)

V slovenskem zgodovinopisju doslej še ni bilo celovite raziskave zgodovine lakote. Deloma se je te problematike dotaknilo le zborovanje slovenskih zgodovinarjev leta 1998 (Množične smrti na Slovenskem). Tako se lahko pričujoča znanstvena monografija, ki je nastala v okviru raziskovalnega programa Podobe gospodarske in socialne modernizacije na Slovenskem v 19. in 20. stoletju na Inštitutu za novejšo zgodovino, primerja s tujimi raziskavami in tako zapolnjuje dosedanje vrzel na področju socialne in gospodarske zgodovine.

Trinajst avtorjev ob upoštevanju družbenih, ekonomskih, vojaških in naravnih vzrokov odpira vprašanja o prehrani, pomanjkanju in lakoti. Na študijah primerov izpostavljajo značilnosti pomanjkljive prehrane in lakote. Tako na eni strani odstirajo pogled v vsakodnevne življenjske strategije in prakse v razmerah pomanjkanja oz. odkrite lakote (Aleksander Panjek, Andrej Studen, Petra Svoljšak, Neja Blaj Hribar, Bojan Himmelreich, Mojca Šorn), po drugi strani pa vsebinsko analizirajo dolgoročno spreminjajoče se vzorce prehranjevanja, ki obstajajo v soodvisnosti od splošne ravni družbene blaginje (Stane Granda, Nataša Henig Mišičič, Dunja Dobaja, Marta Rendla, Srečo Dragoš). Posamezni avtorji se dotaknejo tudi lakote kot življenjske izkušnje v medijskem in literarno-zgodovinskem diskurzu (Igor Grdina). Časovni lok posameznih prispevkov sega od 17. stoletja pa vse do današnjega časa; prisotna je aktualizacija. Slovenski prostor uokvirira oz. mu dá evropsko dimenzijo uvodni prispevek Luce Mocarellija.

Z različnimi raziskovalnimi metodami posameznih študij primerov monografija izpostavlja značilnosti pomanjkljive prehrane oz. lakote kot lokalnih ali širše družbenih historičnih izkušenj. Je interdisciplinarno zasnovana, saj obravnavano problematiko odstira ne samo z zgodovinske, ampak tudi s sociološke in literarnozgodovinske perspektive. V monografiji najdemo številne nove podatke in poudarke, ki v celotnem kontekstu oblikujejo sliko slovenske gospodarske, socialne in kulturne zgodovine. Znanstveni aparat je kljub prej navedenemu poenoten; upošteva relevantne arhivske in časopisne vire ter domačo in tujo literaturo, kar vse analizira, interpretira in sintetizira.

Znanstvena monografija tako učinkovito zapolnjuje dosedanje vrzel v slovenskem zgodovinopisju in prinaša vrsto novih spoznanj o fenomenu lakote, ki je bila v slovenski preteklosti v različnih pojavnih oblikah prisotna bolj, kot smo si do sedaj predstavljali.

Marija Počivavšek